

ВЕРХОВНИЙ СУД
КАСАЦІЙНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ СУД

просп. Повітрофлотський, 28, м. Київ, 03063, код ЄДРПОУ 41721784

Віце-прем'єр-міністру України –
Міністру з питань реінтеграції
тимчасово окупованих територій України
Олексію Резнікову

Чоколівський бульвар, 13, м. Київ, 03186

Шановний пане Олексію!

За результатами розгляду у Касаційному цивільному суді у складі Верховного Суду Вашого листа від 07 квітня 2021 року № 22/4-1801-21 (вх. № 312/0/207-21 від 16 квітня 2021 року) відповідно до статті 36 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», з метою забезпечення апеляційних та місцевих судів методичною інформацією з питань правозастосування Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду надіслав головам апеляційних судів лист щодо особливостей розгляду судами справ про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України (копія додається).

Додаток: на 3 арк. в 1 прим.

З повагою

Голова

Борис ГУЛЬКО

ВЕРХОВНИЙ СУД
Касаційний цивільний суд
вих № 987/0/208-21 від 22.04.2021

Вх. № 4287/21
Від «26» 04 2021р.

ВЕРХОВНИЙ СУД
КАСАЦІЙНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ СУД

просп. Повітрофлотський, 28, м. Київ, 03063, код ЄДРПОУ 41721784

Головам апеляційних судів

До Касаційного цивільного суду у складі Верховного Суду надійшов лист Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 07 квітня 2021 року № 22/4-1801-21 (вх. № 312/0/207-21 від 16 квітня 2021 року), у якому порушено питання щодо практики розгляду судами справ про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України.

Зокрема звернуто увагу на існуючу в судах практику попереднього звернення до органів реєстрації актів цивільного стану з метою отримання відмови у проведенні державної реєстрації фактів народження та смерті, що відбулися на тимчасово окупованій території України, як підстави подальшого звернення до суду для встановлення таких фактів. Зазначається, що окремі суди розглядають справи про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України за наявності відмови органів державної реєстрації актів цивільного стану щодо реєстрації відповідного факту.

Проаналізувавши викладене у листі, вважаємо за необхідне поінформувати про таке.

Згідно з положеннями статей 5, 18 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» Україна вживає всіх необхідних заходів щодо гарантування прав і свобод людини і громадянина, передбачених Конституцією та законами України, міжнародними договорами, усім громадянам України, які проживають на тимчасово окупованій території. Громадянам України гарантується дотримання у повному обсязі їхніх прав і свобод, передбачених Конституцією України, у тому числі соціальних, трудових, виборчих прав та права на освіту, після залишення ними тимчасово окупованої території.

Відповідно до статті 2 Закону України «Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях» діяльність збройних

ВЕРХОВНИЙ СУД
Касаційний цивільний суд

вих № 985/0/208-21 від 22.04.2021

формувань Російської Федерації та окупаційної адміністрації Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що суперечить нормам міжнародного права, є незаконною, а будь-який виданий у зв'язку з такою діяльністю акт є недійсним і не створює жодних правових наслідків, крім документів, що підтверджують факт народження або смерті особи на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, які додаються відповідно до заяви про державну реєстрацію народження особи та заяви про державну реєстрацію смерті особи.

Питання особливостей здійснення провадження у справах про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України визначені положеннями статті 317 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПК України).

Так, заява про встановлення факту народження особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути подана батьками, родичами, їхніми представниками або іншими законними представниками дитини до будь-якого суду за межами такої території України незалежно від місця проживання заявника.

Заява про встановлення факту смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, може бути подана родичами померлого або їхніми представниками до суду за межами такої території України.

Справи про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України, визначеній Верховною Радою України, розглядаються невідкладно з моменту надходження відповідної заяви до суду.

Копія судового рішення видається учасникам справи, негайно після проголошення такого рішення або невідкладно надсилається судом до органу державної реєстрації актів цивільного стану за місцем ухвалення рішення для державної реєстрації народження або смерті особи.

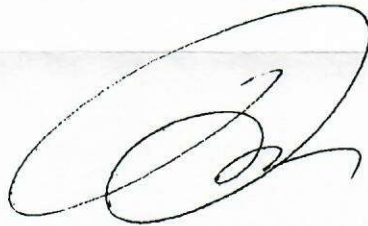
З наведеного вбачається, що згадані положення цивільного процесуального закону не вимагають від осіб, які звертаються із заявою до суду про встановлення відповідного факту, подання до суду письмової відмови органу реєстрації актів цивільного стану у здійсненні реєстрації таких фактів. При цьому слід зважати, що згідно з частиною другою статті 319 ЦПК України рішення суду про встановлення факту, який підлягає реєстрації в органах державної реєстрації актів цивільного стану або нотаріальному посвідченню, не замінює собою документів, що видаються цими органами, а є тільки підставою для одержання зазначених документів.

Крім того, судам під час розгляду справ зазначеної категорії необхідно також брати до уваги практику Європейського суду з прав людини. Зокрема, це стосується висновків ЄСПЛ, зроблених у справах проти Туреччини («Loizidou v. Turkey», «Cyprus v. Turkey»), а також Молдови та Росії («Mozer v. the Republic of Moldova and Russia», «Ilascu and Others v. Moldova and Russia»), де, ґрунтуючись на Консультативному висновку Міжнародного суду (ООН) у справі Намібії, ЄСПЛ наголосив, що першочерговим завданням щодо прав, передбачених Конвенцією, завжди має бути їх ефективна захищеність на території всіх Договірних Сторін, навіть якщо частина цієї території знаходиться під ефективним контролем іншої Договірної Сторони.

З огляду на викладене, під час розгляду судами справ про встановлення факту народження або смерті особи на тимчасово окупованій території України вимога щодо отримання письмової відмови органів реєстрації актів цивільного стану у здійсненні реєстрації таких фактів не ґрунтується на положеннях чинного законодавства.

Просимо довести наведену інформацію до відома суддів апеляційного та місцевих судів.

Голова

Борис ГУЛЬКО

Верховний Суд
Касаційний цивільний суд
просп. Повітрофлотський, 28
м. Київ, 03063

Україна
Оплачено
Дог. №
27/111.11
04.01.20

Міністерство з питань реінтеграції
тимчасово окупованих територій
Резніков О. / Чоколівський бульвар
13, м. Київ, 03186

Київ-63

№№ вкладених документів
вих № 987/0/208-21 (3)

№ конверта 101

